

A székesfővárosi üdülő-gyermek-telepek.

A háboru a maga ezernyi szomorú következménye mellett felszínre vetett sok olyan üdülés intézményt, amelyeknek már békeidőben is meg kellett volna lenniök és amelyek ennél fogva érdemesek arra, hogy a háboru befejezése után is folytassák áldásos tevékenységüket. Az utóbbiak közé tartozik a városi szünidei üdülőtelep. Már évek óta folytak a városház közoktatási osztályában megbeszélések és történtek kísérletek, mikében lehetne a város nyaraló területein épült iskolákat nyári üdülő gyermektelepül felhasználni. Most, hogy a háboru még kívánatosabbá tette az eszme megvalósítását, kezébe vette a dolgot a közoktatási osztály agilis, széles látókörű vezetője, dr Déri Ferenc tanácsos és — 500 gyermek élvezte már az idén három telepen: a Buda-keszi-uton, a Római fürdőben és a Svábhegyen a nyaralás áldásait, levéve egyuttal a terhet a mai drágaságtól eléggé sújtott szülőkről.

A szervezés nehéz munkáját Déri tanácsos vezetésével a Központi segítő bizottság gyermekvédő osztálya végezte. A telepek ellátását a „Gyermekbarát“ egyesület vállalta. Dr Bárczy István és gróf Teleki Sándor elnökök, Vajna Ödön titkárral, a legnagyobb körültekintéssel és a gyakorlatból meritett tudással rendezték a telepeknek élelmiszerekkel való ellátását, ami a

háborus viszonyok mellett nagy feladat volt. Dr Ripka Ferenc, a Klotild-szeretetház elnöke, is nagy szeretettel támogatta a telepeket, több ízben személyesen meggyőződve az elért eredményekről és a felhangzott kívánalmakról.

A felveendő gyermekek orvosi vizsgálata és kifejölése még az iskolai év folyamán történt. A fölveett gyermekek első júliusi csoportja, 100 fiú és 150 leány, július 1-én kezdte meg nyaralását; érkezésük alkalmával még egyszer megvizsgálta őket a telep tisztí orvos. Sajnos, a tüzetesebb orvosi vizsgálat alapján néhány gyermeket a többire való egészségi tekintetből, vissza kellett küldeni. 50—50 fiúgyermek jutott a Budakeszi-ut 8. sz. alatt elhelyezett telepre, 50 a Római fürdőbe, míg a 150 leány a Svábhegyre került. Két telep városi tulajdonban, iskolában talált otthont, egy pedig a Klotild-szeretetház vendégszeretétét élvezte.

A második, augusztusi csoport e hó elején érkezett. Mindkét csoportban a gyermekek a társadalom közép- és a háborútól leginkább sújtott szegény osztályaiból kerültek ki, legnagyobb részüknek atyja katonai szolgálatra vonult be. A vérszegény, angolkóros gyermekek, városi életviszonyok áldozatai, teszik a legmagasabb százalékat. A minimálisra szorított fehérneműről maguk a szülők gondoskodnak, egyéb kiadásuk azonban a gyermekekre nincs. Az ellátás teljesen ingyenes.

Nem akarom ismételni a nyaralásra vitt és hazakerülő gyermekek színének leírását, elég annak a megállapítása, hogy a súlygyarapodás átlaga mind a három telepen megüti az egy kilogrammot, egyes gyermekeknél nem ritka a három, sőt négy kilogrammos gyarapodás. Ez az eredmény megérthető a gyermekek életmódjából, amely a telepeken körülbelül megegyezik. Reggel fél hétkor fölkelnek, felöltözés után néhány perces mozgást végeznek (mely légzés, futás, séta, növények gondozása stb.) fél nyolc órákor kávé, kenyér várja őket. Nyolctól-tízig játszanak, felváltva, egy órát mozogva, egy órát pihenve, majd tíz órákor megkapják a tizórait, amely rendszerint tej vagy vajaskenyér. Ozsonna után kézi-munka, mesemondás és megint játék következik. Fél egy felé ebéd, mely két-három ételből áll. Ezek között a főzelék foglalja el az első helyet, ezután tészta, míg husra, pl. a budakeszi-uti telepen csak ritkábban kerül sor. Ennek az utóbbi

helyen igen jó hatását látták. Ebéd után rövid beszélgetés a gyermekek és felnőttek közt, vagy mint a budakeszi-uti telepen, — előkerül egy napilap, amelyből az eseményeket ismertetik a gyermekeknek, akik aztán a hadi térkép előtt állva, kérdéseikkel ostromolják a felügvelőket: „Az én papám Kraszniknál esett el, hol van az?” vagy: „Az én papám most legutoljára Varsóból irt, merre van Varsó?” stb. stb. Fél kettőtől fél négyig alszanak a gyermekek. Eleinte nehezen megy ez az önkéntelen pihenés, de már néhány nap múlva alig akad gyermek, aki nem tudna elaludni. Alvás után rendbe hozzák a gyermekek fekvőhelyeiket, megmosakodnak. Négy órákor kapják az ozsonnát, amely tejből és kenyérből áll. Hetenként két ízben vaj és méz is van a kenyéren. Sajnos, gyümölcshez a nagy drágaság folytán csak ritkábban jutnak. Ozsonna után ének, zene, séta, játék, kerti munka, homokjáték, mesemondás nagy változatosságban követik egymást, az időjáráshoz alkalmazkodva.

Végtelen öröm nézni ezt a boldogságban uszó gyermekereget, amelynek semmi sem hiányzik akkor, amikor mindnyájan olyan sok mindenről kénytelenek vagyunk lemondani. És ez jól van így! A gyermekek ne érezzék az apák bűnét.

Fél hétkor van a telepeken a vacsora. Ez többnyire főzelék és tejes étel. Vacsora után énekelnek, beszélgetnek, bámulják a csillagos ég csodáit, a hadak utját, majd vig szóval a gyógyító tiszta hálótermekbe vonulnak, megmosakodnak és fél kilenckor csend borul a vidám gyermekcseregbe, amely felett éjjel is őrökdi a felügyelőnk gondos szeme.

Van mindegyik telepen betegszoba is, a melynek azonban alig van lakója. Beteg gyermekeket a telepre elvből föl nem vettek, ott pedig beteg az uralkodó higiénikus rendszabályok mellett komolyan senki sem lehet. A betegszoba előnye, hogy a legkisebb lázra már el is különíthető a gyermek az orvos megérkezéséig. A tisztí orvosok hetenként kétszer látogatják a telepeket, amelyeknek működését ellenőrzik és a felügyelőket utmutatásokkal ellátják.

A legkényelmesebben berendezett telep a budakeszi-uti, amely a vendégszerető Klotild-szeretetházban van. A hálótermekben rendes ágyak, közvetlenül mellettük vannak a felügyelők szo-

bái. Két tágas nappali szoba és mosdóhelyiség áll rendelkezésre. A ház mellett a szabadban étkező asztalokat állítottak fel, a ház másik oldalán, egy, a gyermekektől összeállított, célnak megfelelő nappali kuglipálya, emellett a kisebb gyermekek számára homok. Az ablakokra és az ebédlő-asztalokra egy-egy virágcserep is jutott.

A római fürdőtelepi gyermekeknek mindennél is több jutott: a nagy szabad természet, és mindenekfelett a víz: a Duna, amelyben egy kis uszoda is létesült a telep számára. Itt a berendezés természetesen észrevehető a rögtönzés.

A leányok a Svábhegy előkelő légkörébe jutottak, ami némileg korlátozza őket, pl. napfürdőtől, mezitlábjárástól el kellett esniük! Semmi sem láttuk azonban, hogy a gyermekeket olyan pontosan megszabott napirend szerint foglalkoztatnák, mint itt. Ellátásuk is kitűnő.

Az első év, a kezdet, kitűnően bevált, úgy, hogy a székesfőváros tanácsa ezt az intézményt a „Gyermekbarát” egyesülettel együtt remélhetőleg nemcsak fenntartani, hanem a jövőben fejleszteni is fogja. Ez uton évenként egy-két ezer szegény gyermek élvezhetne a szünidőben tápláló kosztot és friss levegőt. Fontos volna, hogy ugyanazok a gyermekek is évente visszajöhsenek; mert ezek bizonyára egészségesen fejlenék be iskolai tanulmányaikat.

Mi csak tudvözölhetjük az új intézményt, melynek minden munkása, élükön Bardócz és Gyuris igazgatókkal, valamint a felügyelők, akik nehéz és felelősségteljes munkát végeznek, igazán rászolgálnak az elismerésre.

—i

A német tengeralattjárók háboruja.

Kétszázharmincegy hajó hat hét alatt.

Három milliárd korona kár.

— A Pesti Hírlap munkatársától. —

Március 13-iki, április 4-iki és 21-iki, június 11-iki és augusztus 1-sejei számainkban részletes kimutatást közöltünk Anglia, a többi ellenséges és más semleges államok kereskedelmi tengerészetének veszteségéről február 18-ika, a blokádháború megkezdése óta. Ezeket a kimutatásokat a legmegbízhatóbb tengerészeti jelentések alapján ismét módunkban áll a legutóbbi kimutatásunk óta előállt veszteségekkel kiegészíteni. Legutolsó kimutatásunk óta a következő